

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

**Sveti Peter Forerij (Fourier)
in škof rezenski Mihael Wittmann,
vstanovnika kongregacije ubogih
šolskih sester „de Notre Dame“.**

II. Škof Mihael Wittmann.

(Dalje.)

Sveti Peter Forerij je bil torej vstanovnik kongregacije ubogih šolskih sester „de Notre Dame“; rezenski škof Mihael Wittmann je pa pravila po potrebi časa nekoliko izpremenil, kongregacijo oživil in vpeljal v nemške dežele. Bil je takorekoč drugi oče in vstanovitelj redovnic ubogih šolskih sester „de Notre Dame“ — „naše ljube Gospe“. Vcepil je staremu deblu, čegar veje so se bile že zelo osušile novo vejico, katera se je razrastla v mogočno košato drevo, ki neprimerno lepše in bujnejše raste, ter je daleč prerastlo staro drevo.

Namen novo vstanovljene kongregacije je lastno posvečevanje sester v molitvi, premišljevanju, postu, pogostnem prejetju sv. zakramentov, ostri klavzuri, in krščanska vzgoja in pouk deklic, malih in doraslih in sicer ne le v mestih in trgih, nego tudi v vaseh, v oddaljenih in pustih krajih, tako da imajo izvrševati nekako misijonsko delo med žensko mladino. Po škofu Wittmannu izpremenjena Forerijeva pravila (konstitucije) je sv. oče papež Pij IX., 13. julija 1859 potrdil. Pri vstanovljenju reda in pri sestavi pravil je pomagal Wittmannu pobožni, bogoljubni mašnik France Sebastijan Jod, izpovednik dobrotljive av-

strijske cesarice Karoline Avguste. Wittmann je prvo vesoljno prednico, preblago devico Marijo Terezijo od Jezusa Gerhardinger sam poučil in vzgojil za redovniški poklic, ter ji na svoji smrtni postelji izbral pobožnega, mašnika Matija Siegerta duhovnega očeta (spirituala). Vsa kongregacija je podložna varstvu vesoljne prednice, katera ima štiri pomočnice ali asistentinje, ki ji pomagajo opravljati premnoga in težka predstojniška opravila. Častita mati, vesoljna prednica, ima svetovalca očeta spirituala, kateri ji je pomočnik v vladanju tako velikega vstava. V Rimu ima red ubogih šolskih sester „de Notre Dame“ vedno kardinala-zavetnika.

Ker se je red po severni Ameriki tako zelo razširil, in ker je zavoljo oddaljenosti Amerike in posameznih redovnih hiš vladanje reda iz Evrope sila težavno, skoro nemogoče, zato je so mnogoštevilni ameriški samostani vdobili vesoljno namestnico, katera kakor pooblastenka vesoljne prednice vlada samostane v Ameriki, ter ima svoj sedež v materini hiši v Milwaukee. Tudi vesoljna namestnica ima 4 asistentinje, katere jo podpirajo v težavnih poslih. Stareji samostani v velikih mestih, kakor na pr. pri nas na Dunaju, se imenujejo materine hiše, ker od njih so se, kakor čebele iz starega panja, ločile sestre, ter si vstanovile nove naselbine, nove samostane. Sedaj nima novi red ubogih šolskih sester nikakoršne zveze s samostani starega reda „de Notre Dame“, ter je v vsem samostojen in neodvisen.

Vsaka izmed premnogih samostanskih naselbin ima svojo zgodovino; o vsakem

samostanu bi se lahko opisalo, kako je bil ustanovljen, kako je rasel in se razcvital, koliko je veselega, koliko britkega doživel. A to bi bilo predolgo in za nas premalo zanimivo. Zato se hočem zadovoljiti z nekaterimi opazkami ter o naših kranjskih samostanih nekaj več izpregovoriti.

Prvi samostan, katerega je ustanovil še oče Wittmann, je bil v Neunburgu na Bavarskem. 24. oktobra 1833. l. so prve tri device, katerim je bila prednica sestra Marija Terezija od Jezusa, vstopile v nov samostanček v Neunburgu.

Materina hiša je bila pa že l. 1841. preložena v Monakovo. Cerkvi in samostanom naklonjeni kralj Ludovik je želel, da se v Monakovem vstanovi glavna hiša in vzgajališče za deklice, in vladni predsednik pl. Hörmann je bil sam navzoč, ko je starček nadškof Lotar Anzelm vpeljal v novo krasno hišo 16. oktobra l. 1843. redovnice, ter jim po odpeli zahvalni pesmi izročil ključe samostana, za katerega je sam daroval svoto 12.000 gld.

I. Bile.

III. nedelja v adventu.

Kedo si ti?
(Ivan I.)

Kolikokrat naj si zastavim v življenju vprašanje: „Kedo si ti?“ Tako je zvedavo vprašal sin očeta. — Kakor plamen bodi na kadilnem altarju v templju stare zaveze, — bil je očetov odgovor. Umevam, oče, kar ste povedati hoteli s to podobo; na kadilnem altarju namreč nikedar ne ugasne sv. ogenj; tako naj tudi jaz nikoli ne pozabim vprašanja do samega sebe: „Kedo si ti?“ — odgovoril je na to sin.

Le stori, kakor si izgovoril, opominja ga oče smehljaje, brezdvombeno ti bo tako dejanje vselej v tolažbo in v prid.

Dragi! Evangeljsko vprašanje do sv. Ivana Krstnika „Kedo si ti?“ štejmo za naprej med svoja življenjska vprašanja — odgovor na-nje pa bodi stvarina današnjemu premišljevanju.

„Kedo si ti?“ Mladenič, praviš, si. Prav tako. Kaj pa je veselejega nego mladost? Kaj zaželenejega tako, kakor mladenič Bogu ljub, starišem ljub in ljudem? Kaj dragega tako, ko bi bil tudi ti edinorojencu iz Najma enak, ki so ga nesli iz mesta vun na pokop in ga je Gospod med veliko množico ljudi priklical v zopetno življenje ter vrnil jokajoči materi-vdovi?

„Kedo si ti?“ Deklica si. V veselje mi je tudi tvoj odgovor. Vrla deklica si brezdvombeno. Zvesta svojemu Bogu, ponižna, delalna, vbogljava, odkritosrčna, lilija med trnjem, čast župnije. Vesela prikazen si nebesom in zemlji. Če si taka, beri besede sv. pisma, zapisane so tebi. Znamovane so v Jobovi knjigi in se glase: „Ona se ne daje za najčisteje zlato in srebro se ne odtehtuje za njo menjo. Njo ni primerjati v Indiji barvanim stvarjem; tudi ne najzlahitnejšemu kamenu: sardoniku ali zafiru. Njej ne bo enako šketo ne zlato, ne kristal“. (28, 15—17.).

„Kedo si ti?“ Hišna mati; taka hišna mati, upam, ki je izgled vmerjene delalnosti v hiši. Nikoli brez dela; a nobene prenapetosti v delu. Skrbna čuvarka si hišnega reda. Gospodinja, o koji se v srenji najmanj govori, ki pa prav zato največ velja pametnim ljudem. Tista braneča roka v hiši si, mati, ki odvrtaš od otrok vsak nepremišljeni korak. Tista premišljena osebnost, ki pripoveduješ svojemu dekletu, da ne lišp na obleki, nego lišp na duši in na srcu je dekličin največi ponos. V tem slučaju bereš o sebi v Salomonovih pregovorih začrtane si besede: „Kedo bo našel srčno ženo? . . . Od zadnjih pokrajin je nje cena. . . . Nje roka je potrebnim odprta in svoje roke izteguje proti ubogemu. . . . Ona pregleduje, kako se godi v nje hiši in kruha ne je brez dela. Njeni otroci so vstali in so jo nad vse srečno imenovali. . . . Priljudnost je goljufliva in prazna je lepota: žena, katera se boji Gospoda, ona bo pohvaljena“. (31, 10—30.).

„Kedo si ti?“ Hišni oče in gospodar. Si li razsoden, trezen mož, da se vsa tvoja hiša vlada po krščanskih načelih? Podpiraš li eden hišni vogel v tem slučaju, da je

podpora trem tvoja hišna gospodinja? Si li tisti duševno močni Samson, ki je sprejel po ženi izročene si odraščajoče in odraščene otroke v svojo neizprosno oskrb? Čuvaš li kakor tak mladeniško ter deklinčno čednost v svoji častiti hiši? Ali ti je trdno pred dušo ta zavest, kolike vrednosti da je neoporečni sin in hči brezmadežnega glasu! Ali misliš na to, da se le izgledno živeči mladenič povsod imenuje s častjo in da ne lepa obleka in ne lepa polt — pač pa nevinna duša stvarja hčer in sloves?

„Kedo si ti?“ Ti nisi morda niti mladenič, niti deklica, niti hišna mati, nisi niti gospodar — morda si postarni revež celo, ki porogljivo pogleduje na-te ta dostikrat tako zbegani svet? — Ne straši se, dragi, ob tem, da si to. Verni podložnik Boga najvišega in koristen član človeški družbi si, če od mladih nog nisi poznal nobene napak poti, če si bil ves čas svojega življenja kolikor najbolj mogoče zvest Bogu; zvest notranjemu glasu svoje vesti; zvest dobrim ljudem. Brezskrbno boš oni nam vsem usodni dan najložo dušo odgovor dajal o vsem tem malem, česar ti je izročil bil Bog: „Prav je, dobri in zvesti hlapec — ker si bil v malem zvest, postaviš te nad veliko: Pojdi v veselje svojega Gospoda.“ (Mat. 25, 21.) To so besede, ki ti takrat v tvoje večno tolažilo iz Sodnikovih ust zadoné.

* * *

Ko gledamo današnjo velečastno podobno iz objordanske puščave, sv. Ivana Krstnika, in ko čujemo, kako zvedavo, a ne brez velikega spoštovanja ga vprašat pridejo celo njega nasprotniki iz glavnega mesta dežele, iz Jeruzalema, govoreč: „Kedo si ti?“ — sklenimo tako, da nam bode slednjo uro — sosebnost še, ko se po končanem delu zvečer vlegamo do počitka in ko vstajamo v jutro na novo delo — da nam bo navada postalo vprašanje do samih sebe: „Kedo si ti?“ — Tolažilni odgovor temu vprašanju vsakemu nas tem potem morajo postati besede: Mladenič, deklica, mati, oče, kristijan sem — trudeč se, da vseskozi živim Bogu všeč in všeč ljudem. Amen.

Pismo Pija X. do odbora, ki priredi 1. 1904 slavnostno petdesetletnico radi 8. decembra 1. 1854 razglašene dogme o brezmadežnem spočetju M. D.

Ker upamo, da bomo cenj. čitateljem „Danicinim“ vstregli, prinašamo kolikor mogoče dobesedno preloženo pismo papeža Pija X., s katerim potrjuje slavnostni odbor kardinalov za slovesno praznovanje petdesetletnice, od kar se je razglasila verska resnica brezmadežnega spočetja D. Marije. Pismo je naslovljeno do kard.-škofa Vincencija Vannutelli, do kard.-mašnikov Marijana Rampolla del Tindaro in Dominika Ferrata ter kard.-diakona Josipa Kal. Vives.

Gospodje kardinali!

Ako je naša dolžnost odkriti in v korist porabiti vse zaklade, kateri so skriti v spisih in izgledih, nam od svojega blaž. prednika Leona XIII. kakor dedščino zapuščenih, moramo si prizadevati, da vse to storimo, kar je v pozivljenje vere in izboljšanje pravstvenosti. Tako je ta vsega spoštovanja vredni papež, glede na bližajočo se petdesetletnico dogmatične razglasitve brezmadežnega spočetja blaž. Device Marije — hoteč vstreti srčni želji vernikov vsega sveta, da bi se namreč slavnost tega dogodka proslavila na nenavadno slovesen način, — sestavil meseca maja t. l. odbor kardinalov, katerih naloga naj je določiti, voditi in vse potrebno vkreniti, kar bi vtegnilo pripomoči, da se dostojno proslavi spominj tega preveselega dogodka. Ker smo pa prepričani, da bivamo v zelo žalostnih casih, in da bi ne imeli nobenega upanja in nobene tolažbe, ako bi nam ne bilo pomoči dane od zgoraj, zlasti ne mogočnega posredovanja blaž. Device, ki se je se vsak čas skazala kakor „Pomoč kristjanov“, zato nas prav ta čut pobožnosti do prebl. Device nagiba, da Vas, gospode kardinale, potrjamo kakor ude tega odbora. Prepričani smo, da vgodno rešite svojo pričeto namero, in to s pomočjo družih izvrstnih mož, ki si lahko laskajo, da so si že mnogo zaslug pridobili in da bodo še tu pripomogli, naj se izvrše nasi nameni.

Gospod pa naj milostno sprejme prošnje, katere mu pošiljajo verniki v zaupanju na priprošnjo brezmadežne D. Marije, ki je postala deležna vseh skrivnosti usmiljenja in ljubezni in ki je postavljena v delilko vseh milostij.

V tej sladki nadi podeljujemo iz vsega srca vam, gospodje kardinali, apostoljski blagoslov.

Dano v vatikanu dne 8. septembra 1903.

Pij X.

o. M. M.

Mejnarodni Marijanski kongres, I. 1904 v Rimu.

Prihodnje leto bodo v Rimu kolikor mogoče slovesno obhajali petdesetletnico proglašenja verske resnice o brezmadežnem spočetju Device Marije, 17. oktobra je pa poseben shod pod predsedstvom kardinala Vives y Tuto sklenil, da se to isto leto napravi v Rimu mejnarodni shod vseh Marijinih kongregacij.

Tudi velikanska mejnarodna marijanska razstava se pripravlja za to priliko. Razstavijo namreč one znamenitosti vsega sveta, ki se tičejo čiščenja Marijinega, namreč imenitne podobe, svetinjice i. dr. Posebno iz Belgije in s Poljskega je priglašenega že mnogo izvanredno lepega.

o. M.

Marijin častilec na smrtni postelji.

Neki jezuit pripoveduje: Bil sem ob smrtni postelji moža, ki je vse svoje življenje zelo goreče in prisrčno častil Marijo. Ko se mu je bližal zadnji vzdih, rekel je s slabotnim glasom: „Častiti oče, vi ne veste, kako vesel sem sedaj, da sem zvesto služil Mariji v svojem življenju. Ne morem povedati, kolika sreča mi je sedaj na tej hudi postelji bolečin.“

o. M.

Leon XIII.

Leon XIII. socialni politik in njegova skrb za delalce.

Jezus Krist je prišel ubogim oznanovat sv. evangelij in jim deliti tudi telesnih dobrot. Sv. Oče pa je njegov namestnik na zemlji. Torej naj tudi on ubogim nudi svojo pomoč, in za nje naj zastavi svojo besedo. Socialno vprašanje je pereče vprašanje sedanje dobe. To vprašanje izvira iz razkristijanjenja ljudstva, ono

je še sedaj posledica velike francoske revolucije.

Sv. vera nam kaže pot, po kateri poti naj se reši to vprašanje. Krščanstvo pospešuje socialni napredek, to se pravi: srečno skupno življenje ljudi na svetu. Popolnoma seve, da se ne morejo odstraniti družabni neredi. Vojne, prepiri in beda ne bodo prominili, dokler ljudstva žive na svetu. Toda vsaj stremeti moramo za tem, da se vstani kolikor moč splošna sreča in vsestranska zadovoljnost. Pomoč ka do tega sta ljubezen in pravičnost. Socializem je nastal, ker so bili delalski sloji zapeljani, ter so prišli ob vero; a tudi zato, ker so države slabo gospodarile in je obvladal militarizem t. j. vojaška preoblast in ker je tudi v višjih in širših krogih propadla vera in nramnost. Ti krogi so se jeli brigati le za vživanje svetnih dobrot; a večnost jim ni bila mar. Imovitejši krogi so pa tudi izkoriščevali ubogo ljuostvo.

Dve Leonovi okrožnici obravnavate to tvarino. Prva je „Quod apostolici muneris“. V tej kaže Leon nevarnosti, ki prete družbi iz socialističnega in komunističnega gibanja in zaznamuje edino rešilne pomočke. V drugi znameniti okrožnici „de conditione operum“ — o položaju rokodelcev — z dne 15. majnika 1891 zavrača socialistični zistem ter označuje nalogo države in cerkve v sedanji dobi. Dne 15. maja 1891 pa je Leon izdal ono znamenito okrožnico „Rerum novarum“, v kateri razvija popoln program krščanskega naziranja o delalskem vprašanju. Gotovo bode ta okrožnica veliko pripomogla za izboljšanje socialne bede. Saj se v njej kar blesti Leonova visoka učenost. Kakor nikjer se kaže v njej veliko sočutje za delalske kroge. Papež pripoznava v njej, da je treba izpremembe v gospodarskih razmerah sedanje dobe, ker velika beda tlači najbolj še te kroge, ki so svojim višim podložni in od njih popolnoma odvisni. Prvi vzrok teh slabih razmer je, ker je bogastvo nakopičeno v malo rokah, dočim je velika množica ubožana; pri delalcih pa raste samozavest in čuvstvo moči in poguma. Drugi vzrok tiči v tem, ker države niso vpeljale postav, ki bi bile primerne temu novemu načinu produkcije. Papež piše: „V prekucijah prošlega veka so bili razrušeni stari „cehi“, ali zadruga

delalskih stanov, a nove naprave se niso vpe-ljale v nadomestilo". Za tretji vzrok na-vaja Leon razkristijanjenje držav in širjih krogov ljudstva, ter vsled tega pomanjkanje krščanskih nazorov zmernosti, potrpežljivosti, vdanosti, pristne pravičnosti in krščanske ljubezni. Leon piše: „Državno bistvo se je čedalje bolj oprostilo krš-čanskega znaka in verskih nazorov in vsled tega so bili rokodelci osamljeni ter izročeni trdosre-nosti bogatinov in brezmejni lakomnosti in na-silnosti konkurence. Moderna odrtija se je zelo povečala, in dasi jo je obsojevala cerkev, vender jo je moderni kapitalizem izvrševal pod drugo krinko in pretvezo“.

Po Leonovi izjavi naj v resitev social-nega vprašanja sodelujejo: 1. država; 2. cerkev; 3. družina in 4. društva. 1. Leon posebno po-vdarja potrebnost državnega posredo-vanja v socialnih zadevah. Dolžnost države je označil: „Državi po njenem bistvu pri-stoji pospeševati občni blagor; in čim več tega stori po svojih odredbah, tem manj drugih po-močkov je treba v to vporabljeni. Temelji blagostanja so: Red, nравnost, enaka razdelitev bremen, prid-nost in izurjenost v industriji, trgovini in obrtu, potem še vreden položaj kmetijstva. Posebno naj država skrbi za javni red, za varstvo družinskih vezi, zdravja in nравnosti, za nedeljski počitek, var-stvo osebnih človeških pravic“. 2. Poleg države pa Leon XIII. tudi cerkvi prisvoja važne naloge v izboljšanje gospodar-skih razmer; kajti cerkev je zave-tišče miru. „Ako se cerkvi ne da beseda, za-man bodo vsi človeški napor. Cerkev vpliva na ljudstvo s zakladom svojih ukov in s svetimi zakramenti. Pod tem učinkom se boj poleže ali se zmanjša vsaj ostrina. Cerkev oblažuje najprvo gospodarska in družbena nasprotstva, ki se ne dajo popolno odstraniti. Po uku sv. vere je trpenje in delo delež človeškega rodu, le na unem svetu se nahaja raj, kjer bo vse novo vstvarjeno, kjer Bog obriše solze od njih oči. Vera delo časti ter mu prisvoja ve-liko ceno, revščino pa oprošča sramote, s katero jo je nadalo poganstvo. Cerkev velevala delodajal-cem, pravičnim biti do zdravih delalcev, priza-nesljivim do bolnih, in usmiljenim do ubogih — po besedah Jezusovih: „Delajte si prijateljev s

krivičnim mamonom“ i. dr. Delalce pa uči sv. vera, naj bodo zvesti in marljivi pri svojem delu, vdani in potrpljivi pri nadlogah in težavah ter naj si delo in bedo spremene v zlato zaslu-ženja. Cerkev ubogim in bogatim oznanjuje, da se izveličanje le da doseči po veri, kreposti, za-slugi in pokori. Sv. cerkev pa vpliva na ljudstva ne le z naukom, nego tudi sv. zakramenti. Ona vabi delalce do Jezusa: „Pridite vsi k meni, ki se trudite in ste obteženi, jaz vas poživim“. A tudi imovitnim kliče: „Vaše srce ne bo pokojno, dokler ne bo počivalo v Bogu“. Ona deli ljudem ob sv. pokori mir vesti, ki so jo z grehi ranili in pri sv. obhajilu jim po Jezusu nudi tolažbe, poguma in srčnosti za trud in boj vsakdanjega življenja.

3. Tretja opora socialnemu miru je družina. Leon razmotriva v okrožnici „Arcanum divinae providentiae consilium“, svetost in nerazrušljivost zakona med kristi-jani. Leon pripisuje po krščanstvu prešinenjemu in posvečenemu družinskemu življenju veliko moč, ki more ohraniti družbi krščanski značaj in osve-dočiti socialni blagostan. Povdarja pravice in dolžnosti družinskih članov ter izjavlja, da od iz-polnjevanja in posvečevanja teh pravic in dolž-nosti odvisi blagor narodov.

4. Slednjič omenja Leon tudi vspe-šne in blagodejne delalnosti društev. Posebno imenuje: društvo za vzajemno pomoč; zasebne naprave v podporo delalcem in njihovim družinam ob nezgodah, v boleznih in za slučaj smrti; vstanovo za pravno varstvo otrok, mladine, posebno ženske mladine — a tudi odraslih. Prvo mesto pa gre o tem oziru delalskim društvom.

In ko bi čisto nič družega ne bilo, že radi prizadevanja Leonovega v prilog delalcem in v obče v prosep rešitvi socialnega vprašanja — bode svet Leona XIII. ohranil v blaženem spominju.

Župnik Alojzij Kummer.

Mučenci.

Starokrščanska povest Milutina Mayerja

(Dalje.)

Prvi trije so odločno odbili ponudbo. Ko pa žrec ponudi ladjico Valeriju, pahnili ga je ta tako zelo, da se zvrne pod trinog in se kadilo raz-trese široma, rekoč:

„Beži od mene, sluga satanov! . . .“

Tedaj pa je začela razjarjena druhal strašno vpiti:

„Na smrt ž njimi!“

„To je razžaljenje božanstva!“ kričale so srdito in odločno gospe in se ozirale na Galerija, češ, kaj on poreče na to? . . .

Komaj je mogel govoriti, tako je bil razburjen. Skočil je s stolca in vzkliknil:

„Prinesite pri tej priči svinčeno krsto, stlačite vanjo te krščanske pse, zabijte jo čvrsto in vrzite v Savo! . . .“

„Živio cesar!“ zavpila je druhal odobravaje obsodbo.

Mučenci so mirno poslušali strašne besede, poklekli na hladna, kamenita tla ter polni nepopisne sreče in blaženstva hvalili Gospoda . . . Srčni Valerij dvigne roke proti nebu in navdušeno vzklikne:

„Blagoslovljeno bodi ime Tvoje, Gospod, od vekov na veke!“

Ko so zabili žive mučence v svinčeno krsto, odnesli so jih vojaki proti Savi in jih vrgli v vodo . . . Dasi svinčena, vendar ni krsta takoj vtonila, kakor bi bila morala izza svojo teže, nego je plavala nekaj časa mirno vrh vode. Obdajal jo je neki posebni lahki sijaj. Od znotraj pa se je čulo zamolklo petje, ki je postajalo čezdalje slabeje, dokler ni naposled popolnoma obmolknilo . . .

„To so čarovniki!“ dejali so ljudje, ki so gledali na bregu, kako svinčena krsta plava po vodi, kakor kos lesa.

Šele za nekaj časa je jela polagoma toniti . . . Na tistem kraju pa, kjer je utonila, vzbivali so se na okrog srebropeni valovi žubore pogrebno pesem svetim in nevstrašenim mučencem . . .

Mnogi izmed gledalcev, ki so stali na bregu, so se vračali v mesto zamišljeni pobešaje glavo . . .

Emonski.

(Konec prihodnjic.)

Zrnje.

Izrek Pasteurjev. Angleški list „The Daily Chronicle“ objavlja sledeči Pasteurjev izrek, ki ga mu je sporočil Mr. Rihard Davey: „Nič ni po naravi — vse je čudovito; ako zagibate le samo svoje zobe, ali pa svoje roke, storili ste čin, ki ga

noben živeči človek ne more natančno pojasniti.“ — Pasteur je sloveč zdravnik, tisti veliki dobrotnik človeštvu, ki je našel serum zoper pasjo steklino, zdravilo, ki je že tisočim od steklih živali — zlasti od psov — ogrizenim doneslo zdravje. To je tisti mož, ki so mu umrlemu napravili kraljev pogreb, prav kakor kedaj matematiku Izaku Newtonu. — Kraljev pogreb! Kedo pa ga zasluži bolj nego učenjak, oni kralj duha, ki se mu kloniti mora vsaka tudi kronana glava.

Župnik Alojzij Kummer.

Ljubljanska škofijska kronika.

Knezškofijskimi duhovnimi svetniki so bili imenovani veleč. gg. Mihael Trček, ko je bil postal dekan šmarijski dekaniji, Anton Jamnik, župnik v Sorici, Ivan Podboj, župnik v Toplicah, dr. Jos. Marinko, profesor veronauka na c. kr. višji gimnaziji v Novem mestu, dr. Frančišek Ušeničnik, spiritual v bogoslovnem semenišču v Ljubljani.

Podeljene so bile župnije: Škocijan ob Turjaku v. č. g. Jakobu Merc, župniku pri Sveti Trojici nad Cerknico; Poljanica tamošnjemu č. g. žup. upravitelju Frančisku Sturm; Babno polje tamošnjemu č. g. žup. upravitelju Adolfu Knol; Reteče v. č. g. Andreju Šimenec, župniku v Št. Lovrencu ob Temenici; Šmartin pod Šmarno goro čast. g. Jakobu Strupi, kuratnemu beneficijatu na Goričici; Gotenice č. g. Josipu Gliebe, kapelanu v Reki ob Kočevju; Velesalo čast. gosp. Josipu Brešar, župnemu upravitelju v Sodražici; Predoslje tamošnjemu č. g. župnemu upravitelju Ignaciju Zupanec; Leše tamošnjemu č. g. župnemu upravitelju Frančisku Bleiweis; Sela ob Kameniku v. č. g. duh. svetn. Antonu Jamnik, župniku v Sorici; Ihan v. č. gospodu Antonu Antončič, župniku v Planini ob Vipavi; Koprivnik č. g. Josipu Vrankar, kuratu na Ustji.

Kanonično vmeščeni so bili vč. gg.: Valentin Marčič na župnijo Slap dne 17. avg. 1893; Jakob Merc na župnijo Škocijan ob Turjaku dne 28. avgusta 1903; Andrej Šimenec na župnijo Reteče dne 4. septembra 1893; Frančišek Sturm na župnijo Poljanico dne 4. sept. 1903; Adolf Knol na župnijo Babno polje dne 4. septembra 1903; Mihael Trček na župnijo

Šmarije dne 14. septembra 1903; Jakob Strupi na župnijo Šmartin pod Šmarno goro dne 14. septembra 1903; Josip Bresar na župnijo Velesalo dne 17. septembra 1903; Anton Stenovec na župnijo Duplje dne 20. septembra 1903; Francišek Beiweis na župnijo Leše dne 1. oktobra 1903; Ignacij Zupanec na župnijo Predoslje dne 2. oktobra 1903.

Č. g. Alfonz Levičnik, namestni gimnazijski učitelj v Kranju, je bil imenovan za veroučitelja na mestni nižji realki v Idriji.

Za profesorja na bodočih knezskofijskih zavodih se je šel pripravljat na dunajsko vseučilišče č. g. Josip Kržišnik, kapelan v Trzinu.

V kapucinski red je bil odpuščen novomašnik č. g. Vincencij Marolt.

Č. g. Francišek Pavlin, župnik na Colu, je resigniral na svojo župnijo in je bil nameščen za župnega upravitelja ob Sv. Trojici nad Cerknico.

Premeščeni so bili č. gg.: Josip Demšar iz Kočevja za prefekta v deško semenišče; Josip Koblar iz Ribnice za ekspozita na Goro ob Sodražici; Ivan Plahutnik z lga v Cerknico; Francišek Zupančič iz Crnomlja za I. kapelana na lgu; Ivan Baloh iz Kranjske gore v Mengeš; Anton Cop iz Bohinjske Bistrice v Kranjsko goro; Ivan Janec od Sv. Križa ob Litiji za župnega upravitelja na Col; Evgen Legat iz Planine h Sv. Križu ob Litiji; Alojzij Mrhar iz Šmartna ob Litiji v Planino; Ivan Erjavec iz Bostajna v Šmartno ob Litiji; Jakob Ogrizek iz Hinj v Vreme; Josip Perc iz Črmošnjic v Hinje; Jakob Žust iz Radeč ob Zidanem mostu v Krško; Josip Podlipnik iz Šent Janža v Predoslje; Valent Remškar iz Preddvora za ekspozita v Matenjo vas; Jakob Pokoren iz Starega trga ob Poljanah v Horjul; Peter Janec iz Toplic v Stari trg ob Poljanah; Andrej Magajna iz Loškega potoka v Knežak; Leopold Kolbez in iz Dolenje vasi v Faro ob Kostelu; Josip Zagar iz Dobrepolj za župnega upravitelja v Št. Lovrenec ob Temenici; Anton Golf iz Mengeša v Dobrepolje; Ivan Sever iz Crkelj ob Krškem za ekspozita na Razdrto; Francišek Bernik z Vrhniko za kuratnega beneficijata na Goričico; Jurij Karlin z Vrhniko za župnega upravitelja v Sorico; Matej Sušnik iz Selc za I. kapelana na Vrhniko;

Francišek Zega iz Št. Vida ob Zatičini za I. kapelana v Selica; Ivan Lomšek iz Žužemberka v Št. Vid ob Zatičini; Anton Lombard iz Postojine v Crklje ob Krškem; Andrej Azman iz Semiča v Postojino; Leonard Zupan iz Šmarije za I. kapelana v Trzin; Josip Pravhar iz II. kapelanije na I. kapelanijo v Semiču; Ivan Pelc z Ubeljskega v Reko ob Kočevju.

Na novo so bili nameščeni č. gg. semeniški duhovniki, oziroma novomašniki za kapelane tako-le: Matej Ahčič v Radečah ob Zidanem mostu; Rudolf Cepuder v Gorjah; Leopold Črne II. kapelan v Žužemberku; Martin Drolec drugi kapelan na lgu; Josip Gostiša Preddvorom; Ivan Jovan na Bohinjski Bistrici; Mihael Kmet v Loškem potoku; Ivan Kozina v Dolenji vasi; Josip Krakar v Črmošnjicah; Josip Logar I. kapelan v Kočevju; Ivan Mikuš II. kapelan v Poljanah nad Škofjo Loko; Peter Natlačen v Toplicah; Martin Pečarič v Boštanju; Leopold Podlogar v Crnomlju; Stanislav Premrl na Vrhniko; Francišek Stržaj v Šent Janžu; Martin Štular II. kapelan v Semiču; Francišek Vovko v Starem trgu ob Ložu.

Stalni pokoj je dovoljen vv. č. gg. Francišku Jarec župniku na Mirni; Ivanu Terran, župniku v Ljubnem; k. š. duh. svetniku Antonu Golobič, župniku v Cerkljah.

Umrli je v. čast. gosp. Martin Narobe, župnik v Zapogah, dne 20. avgusta 1903.

Priporoča se v molitev č. gg. duhovnim sobratom.

V knezskofijsko Alojzijevisce je sprejetih za šolsko leto 1903/4 14 novih gojencev, in sicer:

Petošolci:

Jonke Artur iz Kočevja;
Lesar Josip iz Ribnice;
Žrjav Gregor z Jesenic.

Četrtošolci:

Gerlovič Francišek iz Crkelj ob Krškem;
Gnidovec Anton z Ajdovca;
Sedej Francišek s Trate.

Tretješolci:

Bogataj Lovro iz Stare Loke;
Gnidovec Anton z Ajdovca;

Mejāk Jakob iz Ormoža;

Mohorč Ivan z Zgoše ob Begunjah na Gorenškem;

Hiti Frančisek od Sv. Trojice ob Cirknici;

Plevnik Anton iz Črnomlja;

Pestotnik Ivan iz Spodnega Tuhinja;

Žganjar Ignacij iz Dobropolja.

Knezškofijsko deško semenišče Alojzijevisče ima v letosnjem šolskem letu 58 gojencev.

Preč. g. stolni kanonik dr. Andrej Karlin je bil imenovan udom mestnega šolskega sveta ter knezškofijskim komisarjem v ljudskih ljubljanskih solah mesto precastitega gospoda stolnega dekana Andreja Zamejca, ki je prosil, naj je teh poslov odvezan. Istemu se je poveril posel knezškofijskega komisarja za verouk na ljubljanski c. kr. moški in ženski učiteljski pripravnici in vadnici mesto preč. gospoda monsignora profesorja Antona Zupančič, ki je tudi prosil, naj se mu ta posel odvzame.

Podeljene so bile župnije: Šent Gotard tamošnjemu č. g. župnemu upravitelju Mateju Pintar; Jesenice tamošnjemu č. g. župnemu upravitelju Ivanu Zabukovec; Sodražica č. g. Frančišku Traven, kapelanu v Šent Juriju pri Kranju.

Kanonično vmesčeni so bili vis. č. in č. gg.: Josip Gliebe na župnijo Gotenice dne 6. okt. 1903; k. s. duh. svetnik Anton Jamnik na župnijo Sela ob Kameniku 15. okt. 1903; Josip Vrankar na župnijo Koprivnik dne 22. okt. 1903; Matej Pintar na župnijo Šent Gotard dne 27. okt. 1903; Ivan Zabukovec na župnijo Jesenice dne 3. nov. 1903.

V nemški viteški red je bil odpuščen častiti g. Edvard Kosobud, kapelan v Velesalem.

Premesčeni so bili č. gg.: Karol Gnidovec iz Metlike v Dolenjo vas; Fran-

čisek Zupančič z lga za kurata na Ustje; Nikolaj Stazinski iz Stare Loke za župnega upravitelja na Planino ob Vipavi; Ivan Florijančič iz Poljan v Staro Loko.

Na novo je bil nemešččen seminjski duhovnik Ivan Strajhar za kapelana v Metliki.

Umrli je c. g. Ivan Kozina, kapelan v Dolenji vasi dne 5. oktobra 1903.

Priporoča se v molitev č. gg. duhovnim sobratom.

V knezškofijsko bogoslovno semenišče so bili za šolsko leto 1903/1904 na novo sprejeti naslednji gospodje:

V III. leto:

Terseglav Frančisek iz Ljubljane.

V I. leto:

Rambuč Josip iz Dobropolja; Bizjak Josip z Bresnice; Brecljnik Alojzij iz St. Vida nad Ljubljano; Dagarin Matej iz Škoiže Loke; Govekar Frančisek iz Smlednika; Grošelj Alojzij iz Kamenika; Grošelj Mihael iz Železnikov; Kopic Ivan iz Crkelj na Gorenškem; Kogej Frančisek z Brezovice; Kulovec Frančisek iz Toplic; Lovšin Ivan iz Ribnice; Markes Alojzij z Jesenic; Mrak Ivan z Dovjega; Novak Frančisek z Dobrove; Opek Ivan iz Vrhnike; Pravst Albert iz Tržica; Rihar Ivan iz Logatec; Rodič Miroslav iz Stopič; Selan Matija iz Sostrega; Supin Karol iz Ljubljane; Simnič Edvard iz Kranja; Skulj Karol iz Dobropolja; Turšič Leopold iz Loža in Zupančič Valent iz Most ob Ljubljani.

Po Ljublj. Škof. Listu št. VIII. in IX., 2. oktobra ter 24. novembra 1903.^{*)}

^{*)} Žal, da prinašamo obvestila izza 2. okt. t. l. še le danes. A ni naša krivda. Glavni smoter — ohranjenje kranjske cerkvene kronike — je pa s tem vendar le dosežen.

Vredn.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi pol in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krone, za četrt leta 1 krono 50 vin. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej.

V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v tabakarni: Makso Brusovi, pred Škofijo 12.